

KAPELSKI PLANINARSKI PUT

Želimir Kantura

Zoran Gomzi

KAPELSKI PLANINARSKI PUT PUTNI VODIČ I DNEVNIK

(VII. promijenjeno izdanje)

Zagreb, 2011.

- Izdavači:* HPD „Kapela”,
Maksimirska 51/I, Zagreb
HPD „Vihor”,
Prilaz Gjure Deželića 31,
Zagreb
PD „INA Bjelolasica”,
Gajeva 32, Zagreb
- Lektor:* Boženka Bagarić, prof.
- Tehnički urednik:* Ivica Posavec
- Grafike:* Antun Bičanić, akad. slikar
- Fotografije:* Arhiv HPD „Kapela”
- prvo izdanje:* 1979. g.
drugo izdanje: 1982. g.
treće izdanje: 1987. g.
četvrto izdanje: 1999. g.
peto izdanje: 2002. g.
šesto izdanje: 2004. g.

PREDGOVOR PRVOM IZDANJU

Kapelski planinarski put plod je neizmjerne ljubavi njegovih graditelja prema goranskim ljepotama, posebice prema Bijelim stijenama. Nezaboravni trenuci što smo ih toliko puta proživjeli dočekujući izlazak Sunca ili ispraćajući Sunce s vrha Bijelih stijena naveli su nas na pomisao da pođemo u nepoznate gudure i prema nepoznatim vrhuncima. Kada bi Sunce izašlo i jutarnjim zrakama obasjalo obzorje pred nama, naš pogled šarao bi nepoznatim predjelima, sve tamo do naočitog grebena Velebita. I opet, kad je Sunce zalazilo, gubila bi se u daljini nepregledna planina izgubljena u sumaglici. To nas je mamilo i zvalo.

Već prvi koraci u nepoznato uzbudili su našu maštu, tako da smo zamišljeni kružni put usmjerili prema uvijek privlačnom Jadranu. Kad se tome doda spoznaja kako se zapravo malo, s planinarskog stajališta, zna o Velikoj Kapeli, naša ideja se pretvorila u želju i, naposljetku, u ovo djelo koje je pred vama.

Nismo imali namjeru posvetiti se Velikoj Kapeli sa znanstvenog gledišta, već jedino i isključivo s planinarskog. Željeli smo da dugogodišnjoj povijesti hrvatskog planinarstva dodamo još jedan put kojim će sadašnje i buduće generacije kročiti, divći se ljepotama naše lijepe domovine. Misleći tako, imali smo posebno na umu da će budući posjetilac KPP-a, osim neizmjernih prirodnih ljepota što ih pružaju Bijele, Samarske i Kolorvatske stijene, upoznati i ne manje zanimljivu povijest toga kraja, sve tamo od tvrdih frankopanskih gradina srednjeg vijeka do Matić poljane naših dana. Taj predio je velika povijesna vjetrometina, koja u znanosti još nije dobila mjesto koje joj pripada. Ako naš put posluži tome cilju i navede planinare erudite i znanstvenike da s aspekta svojih disciplina prouče povijest, zemljopis, prirodopis i ljude ovoga kraja, bit ćemo zadovoljni i ponosni.

Gradeći Kapelski planinarski put, uvijek smo imali na umu da on nije sveobuhvatan u smislu zemljopisnog prostiranja Velike Kapele, izuzevši Klek, no ipak smo radni naslov puta zadržali kao konačan.

U našem radu sudjelovali su mnogi dragi, odani prijatelji — članovi PD „Vihor“ i PD „Rade Končar“, kao i članovi drugih društava kojima zahvaljujemo. Ipak posebno moramo zahvaliti nesebičnoj pomoći i pregalaštvu triju članica, koje su nas pratile u svim našim pohodima diljem Velike Kapele: Ani Bedeniković, Vesni Gjurčević i Kristini Posavac. Također toplo zahvaljujemo planinaru i dragom prijatelju, akademskom slikaru grafičaru Antunu Bičaniću, koji je uredio ovu knjigu, izdao nacрте, značke i žigove, te dragom i vjernom prijatelju Milanu Bachu. Posebno smo zahvalni Šumariji Novi Vinodolski, koja nam je darovala lokaciju s izgrađenom cisternom kao i materijal za sklonište u Dulibi.

Ovaj putopis posvećujemo 25. obljetnici PD „Rade Končar“ i 10. obljetnici PD „Vihor“.

Pisci

KT-05 Kuća na Bijelim stijenama 1335 m

PREDGOVOR TREĆEM IZDANJU

Runolist - kraški

prema jedinstvenom Velebitu. Tako smo 1984. g. istražili i označili spojni put (SPP) od Dulibe do Oltara, a 1985/86. kao plod prijateljstva i zajedničke ljubavi s dragim Senjanima, otvorili planinarsko sklonište u Krivom Putu. Tako su danas spojene dvije najljepše i najveće planine Hrvatske, Velebit i Velika kapela.

Otkako smo 1981. g. objavili drugo izdanje vodiča, pojavile su se neke nove okolnosti koje iziskuju njegovu dopunu. Ovo ne samo što je drugo izdanje potpuno rasprodano, nego i što su na samom KPP nastale neke promjene. Valja prije svega ukazati na to da je konačno, iako ne u očekivanom obujmu, ostvareno nastojanje planinara i ljubitelja prirode, pa je Sabor Socijalističke Republike Hrvatske 24. siječnja 1985. g. proglasio Zakon o proglašenju Bijelih i Samarskih stijena strogim rezervatom. Time je zaustavljena sječa šume i devastiranje predjela izuzetne ljepote i prirodnih znamenitosti.

Najviša planina Gorskog kotara - Bjelolasica - dobila je na istočnom dijelu sportsko-rekreacijski centar, sa smještajnim središtem u Jasenačkom Vrelu i skijaškim na gorskim livadama Gomirkovice. Istodobno nas je naša neizmjerena ljubav prema ovim predivnim krajevima tjerala da i dalje istražujemo. Ljubav i znatiželja vukli su nas

Veliki zaljubljenik Bijelih stijena, Milovan Dlouhi, pokrenuo je istraživanje predjela zapadnih Bijelih stijena, što je urodilo otkrićem i uređenjem nepoznate dionice *Natašin dol - Suha dolina* pod nazivom *Ačkova dolina*. Želimir Kantura pokrenuo je zamisao o izgradnji planinarskog skloništa „Jakob Mihelčić“ na Bjelolasici, koje je, zahvaljujući nesebičnoj pomoći mnogih planinarskih društava i pojedinaца, otvoreno 1986.

Iste je godine korigirana dionica V. Javornica - Duliba u predjelu *Trijavora*, što je značajno poboljšalo put, jer se izbjegla cesta Rudolfinina do Stalka (2 km).

Uvjereni smo da će opisane promjene na KPP pobuditi još veći interes istinskih ljubitelja prirode, što će nam biti nagrada za uloženi trud.

Zagreb, travanj 1987. g.

Pisci

PREDGOVOR ČETVRTOM IZDANJU

KT-03 Samarske stijene 1302 m

Prošlo je već jedanaest godina otkako je izdano treće izdanje vodiča, a u tom vremenu dogodile su se mnoge političke i društvene promjene u našoj domovini. Hrvatska je sada samostalna i neovisna država, što je izborila tijekom Domovinskog rata, a ti su događaji imali velik utjecaj na stanje i održavanje Kapelskog puta. Na svu sreću, rat nije neposredno zahvatio područje puta niti su stradali planinarski objekti, ali je prvih godina rata, tijekom 1991. i 1992., bio upitan prolazak oko Bijelih stijena zbog napete situacije u Jasenku. Srećom, to se već 1992. god. smirilo i od tada je obilazak KPP-a potpuno siguran.

Cijelu planinarsku javnost, a posebice planinarska društva HPD „Vihor“ i HPD „Kapela“ teško je pogodila 1994. prerana smrt jednog od pisaca ovog vodiča, Želimira Kanture. Njegovom smrću zastao je rad na upravo započetom obnovljenom izdanju vodiča. I ne samo to, ponestalo je zadugo pokretačke snage koja je Odbor KPP-a usmjeravala u nove zamisli. Njegova prisutnost ostavila je neizbrisiv trag u našim planinarskim društvima i teško je zamisliti da će se njegov nepresušni entuzijazam ikada moći nadoknaditi. Neka je našem Želimiru vječna hvala za sve što je učinio za dobrobit hrvatskog planinarstva, a mi, njegovi sljedbenici na Kapelskom putu, nećemo ni-

kada zaboraviti da je taj put njegovo najveće djelo.

Ipak, došlo je vrijeme da se objavi novo izdanje vodiča jer su promjene na putu, stanje i smještaj planinarskih objekata učinili staro izdanje nepouzdanim. Željeli smo nadalje da u samostalnoj hrvatskoj državi dostojno obilježimo dvadesetu obljetnicu otvorenja KPP-a i tom prigodom unesemo u novo izdanje vodiča sve izmjene koje su se dogodile tijekom ovih jedanaest godina.

Sama trasa KPP-a nije izmijenjena, ali su izgrađeni neki novi planinarski objekti, a neki su napušteni. Uređeno je novo sklonište u Dulibi, tzv. *Zelena kuća*, dobiveno na korištenje od Šumarije Novi Vinodolski. Od 1990., kada je novo sklonište stavljeno u upotrebu, staro sklonište se više ne održava. Sklonište u Viništu je nadograđeno i pretvoreno u zatvoreni objekt — dom u Viništu. Međutim, u istoj kući pok. Anke Komadine uređeno je i sklonište tako da prolaznici uvijek imaju smještaj. Neke manje izmjene u trasi puta navedene su u opisu puta, što nema većeg značenja za obilazak. Tijekom ovih godina, na području kroz koje prolazi KPP markirane su nove staze i otvorene nove obilaznice. Tako je kroz predjel Samarskih stijena HPD „Bijele stijene“ iz Mrkoplja markiralo kružni put koji se na nekim mjestima dotiče markacija KPP-a, što je u opisu navedeno. Isto tako, na Bjelolasici se nalazi kontrolna točka Ravnogorskog planinarskog puta, a neke su točke uvrštene i u Goranski planinarski put. Markacije na KPP-u redovito se i pažljivo održavaju i obnavljaju, tako da ne bi trebalo doći do bilo kakve zabune i nedoumice.

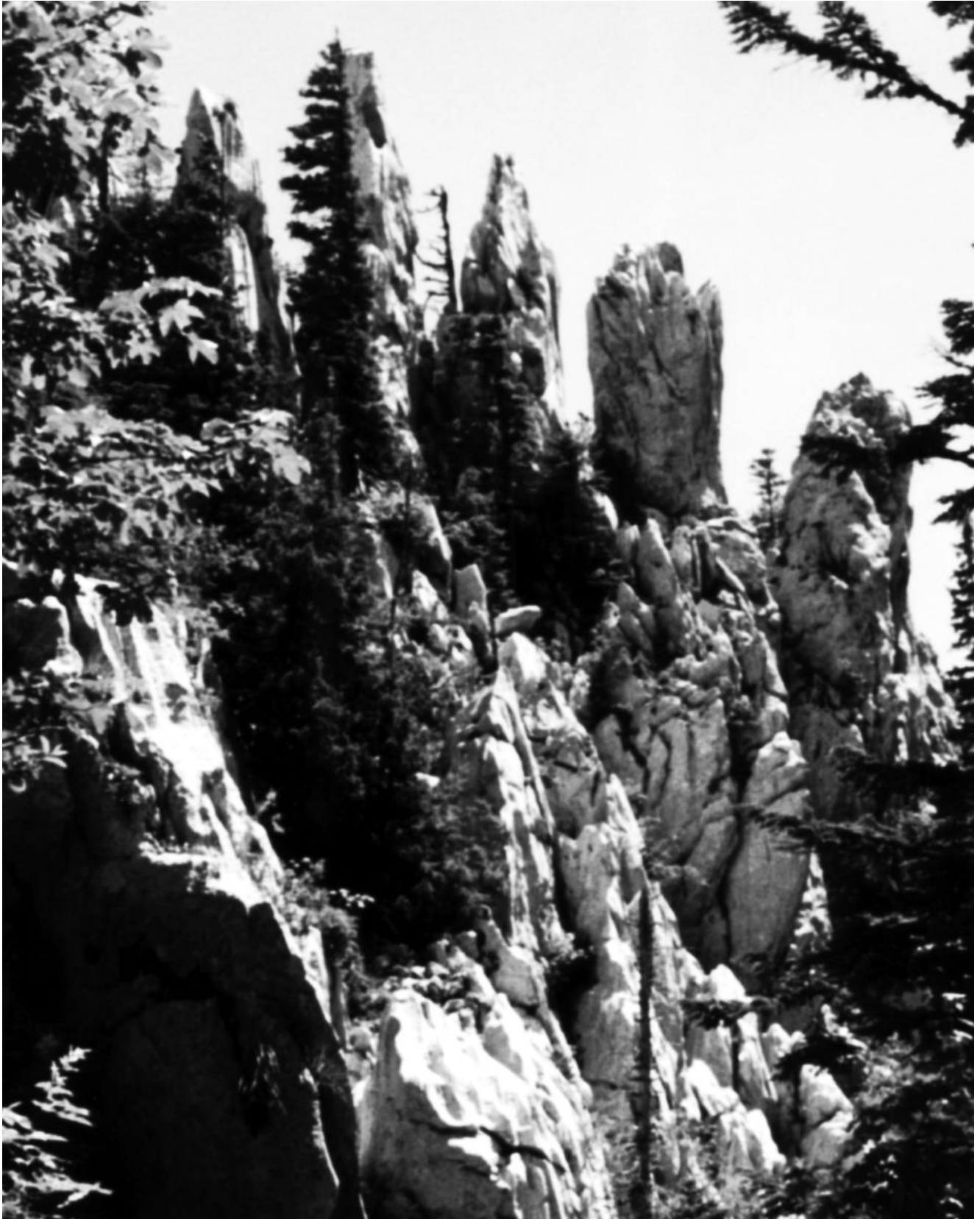
Za vrijeme Domovinskog rata i neposredno nakon njega bilo je vrlo malo prolaznika KPP-a. Međutim, od 1996. god. iznova raste broj posjetilaca pa je obnovljeno i dežurstvo u domu na Bijelim stijenama od 1997. god. Iste godine uvedena su i ljetna dežurstva u domu na Viništu. Nadamo se da će u slijedećim godinama broj prolaznika i posjetilaca stalno rasti, a time će naš put iznova opravdati svoje postojanje.

Uvjereni smo da će opisane izmjene na KPP-u pridonijeti još većom interesu istinskih ljubitelja prirode te da će Kapelski planinarski put zadržati naziv najbolje održavane obilaznice.

Zoran Gomzi

PREDGOVOR SEDMOM IZDANJU

Tijekom proteklih godina od četvrtog izdanja iz 1998. god. dogodilo se više promjena kako s obzirom na upravljanje putem tako i s obzirom na pojedine izmjene trase puta. U Odbor KPP-a je 2005. god. pristupilo kao punopravni član PD „INA Bjelolasica“ iz Zagreba koje je preuzelo brigu i nadzor nad skloništem na Bjelolasici. U nizu radnih akcija sklonište je ubrzo dovedeno u vrlo dobro stanje, zahvaljujući sredstvima dobivenim od HPS-a i dobrovoljnim radom članova sva tri društva. Ujedno, PD „INA Bjelolasica“ preuzelo je brigu oko održavanja markacija na jednom dijelu trase. Tijekom 2009. i 2010. god. pokrenuta je akcija oko obnove skloništa u Dulibi. Zahvaljujući sredstvima dobivenim od strane HPS-a te dobrovoljnim radom članova društava sklonište je zaštićeno od daljnjeg propadanja, te je obnovljen unutrašnji inventar. Time je osiguran kroz dulji period siguran smještaj i noćenje prolaznika KPP-a. Ostali objekti na trasi KPP-a, kuća i dom na Bijelim stijenama te sklonište i dom na Viništu su u vrlo dobrom stanju, redovito se održavaju i pružaju obilaznicima zadovoljavajuću i sigurnost.

Bijele stijene - Prsti

Tijekom 2010. god. došlo je do manjih promjena na trasi puta. Zahvaljujući entuzijazmu mlađih članova HPD „Vihor“ promijenjen je dio trase puta između Stalka i skloništa u Dulibi, odnosno ta je dionica skraćena, pa markacije KPP-a ne vode više do starog skloništa u Dulibi već neposredno novom trasom do sadašnjeg skloništa.

Isto tako, sada je moguće od skloništa u Dulibi pa do vrha Kolovratskih stijena doći i alternativnim markacijama koje vode preko grebena Kolovratskih stijena. Svakako, taj je put planinarski ljepši ali i zahtjevniji jer prolazi kroz stjenoviti predjel pun vrtača i guste vegetacije. Ostavljamo na izbor prolazniku da se odluči kojim će putem stići do južnog vrha Kolovratskih stijena. Treba napomenuti da je prema novim izmjerama, taj južni vrh koji je do sada smatran najvišim vrhom Kolovratskih stijena u stvari niži od sjevernog preko kojeg prolazi nova markacija. Međutim, žig i kutiju nećemo zato premjestiti na sjeverni vrh. Zbog izmjena na trasi puta izrađena je i nova karta s ucrtanim izmjenama.

Ljepšem izgledu puta svakako će pridonijeti i novi lijepi putokazi i obavještajne table koje je izradio naš član i veliki ljubitelj puta Maks Zrnčević.

Zbog mnogobrojnih krađa žigova na kontrolnim točkama od 2009. god. priznaje se obilazak puta uz priloženu fotografiju prolaznika na odgovarajućoj kontrolnoj točki.

Vjerujemo da će prolaznici puta kao i do sada biti zadovoljni stanjem markacija i svih objekata na KPP-u koji će i nadalje biti obilaznica koja kao lijepa uspomena ostaje zauvijek u sjećanju.

Zoran Gomzi

Anka Komadina i Želimir Kantura - Krampus u razgovoru ispred budućeg doma i skloništa u Viništu, 1980. god.

UPRAVLJANJE I OBJEKTI NA KPP-u

Kapelski planinarski put održavaju i brinu se o većini planinarskih objekata koji su na trasi KPP-a planinarska društva „Vihor“, „Kapela“ i „INA Bjelolasica“ iz Zagreba. Radi koordinacije rada osnovan je Odbor KPP-a, zajedničko tijelo sva tri društva. Rad Odbora reguliran je posebnim pravilnikom. U njemu ima devet članova, po tri člana iz svakog društva. Predsjednik Odbora bira se na dvije godine i naizmjenično je član iz sva tri društva. Prihodi i troškovi održavanja puta vode se na posebnim stavkama u društvima. Prihodi su uglavnom od prodaje dnevnika te od noćenja u kući u Viništu.

Ako je potrebno, društva solidarno sudjeluju u pokrivanju troškova održavanja KPP-a. Trasa puta se redovito godišnje uređuje i po potrebi markira. Radne akcije se organiziraju obično za veće radove oko održavanja objekata. Sav rad je isključivo na dobrovoljnoj osnovi. Potpora se daje samo za putne troškove prijevoza radnih akcija na objektima koji su u nadležnosti Odbora kao i dežurstva u Viništu.

Na trasi KPP-a postoji cijeli niz planinarskih objekata - domova, skloništa i nadstrešnica. Njima upravljaju različita planinarska društva, a o većem dijelu brine se Odbor KPP-a. Slijedom od Vojnog Tuka do Klenovice to su:

Dom u Tuku kojim upravlja HPD „Bijele stijene“ iz Mrkopalja, a koji je dat sada u zakup ali planinari i dalje imaju odgovarajući popust.

Kuća na Jančarici pod upravom HPD „Bijele stijene“, Mrkopalj.

Sklonište na Jančarici, također pod upravom HPD „Bijele stijene“, Mrkopalj.

Sklonište „Jakob Mihelčić“ na Bjelolasici, PD „INA Bjelolasica“, Zagreb.

Ratkovo sklonište u Samarskim stijenama, pod upravom HPD „Velebit“, Zagreb.

Dom na Bijelim stijenama, HPD „Kapela“, Zagreb.

Sklonište „Miroslav Hirtz“ na Bijelim stijenama, HPD „Kapela“, Zagreb.

Otvorena nadstrešnica na Mjesečevoj glavi pod V. Javornicom, Odbor KPP-a.

Sklonište u Dulibi, Odbor KPP-a.

Kuća u Viništu, Odbor KPP-a.

Sklonište u Viništu, Odbor KPP-a.

Više podataka o navedenim objektima navodi se u opisu Kapelskoga planinarskog puta. Načelno se može reći da su svi domovi i skloništa u dobrom stanju te da ih planinari kao i ostali prolaznici mogu koristiti. Dom u Tuku otvoren je tijekom cijele godine. Dom na Bijelim stijenama i kuća u Viništu otvoreni su vikendom tijekom ljetnih mjeseci. Naravno, za veće grupe moguć je dogovor o korištenju izvan redovitih dežurstava. Boravak u kući na Jančarici potrebno je dogovoriti s HPD „Bijele stijene“. Sva skloništa su objekti otvorenog tipa.

UPUTE PROLAZNICIMA KPP-a

Dnevnik se može osobno nabaviti u prostorijama sva tri društva i to četvrtkom od 19 do 21 h u prostorijama HPD „Vihor“, Prilaz Gjure Deželića 31, Zagreb, srijedom od 19 do 21 h u prostorijama HPD „Kapela“, Maksimirska 51, Zagreb, te svake druge srijede u prostorijama PD „INA Bjelolasica“, Gajeva 46, Zagreb. Na adrese društava HPD „Kapela“ i HPD „Vihor“ mogu se dnevnici naručiti i pismeno. Kontakt adresa društva PD „INA Bjelolasica“ je Zlatko Glavina, Drage Gervaisa 33, Zagreb, tel. 01/ 64 51 746 (posao), mob. 098 90 25 745.

Vlasnik dnevnika dužan je osobno obići kontrolne točke, što dokazuje ili otiskom kontrolnih žigova, upisom u knjige koje se nalaze na kontrolnim točkama, a od 2009. god. i fotografijom vlasnika dnevnika s vidljivom kontrolnom točkom. Vrijeme prolaza cijelog puta nije ograničeno. Odbor KPP-a obvezuje se da će u roku od 60 dana vratiti uredno ispunjeni dnevnik s otisnutim žigovima svih kontrolnih točaka pošiljaocu zajedno sa značkom — priznanjem, i to pouzećem.

Odbor jamči za svaku uredno ispunjenu knjižicu, koju prate i upisi u kontrolne knjige, odgovarajuću značku — priznanje.

Pri ophodnji KPP-a prolaznici trebaju posebno voditi računa o zaštiti prirode, jer su Bijele i Samarske stijene strogi prirodni rezervat.

Najbolji su uvjeti za obilazak KPP-a od polovice lipnja do sredine rujna. Posjetiocima se preporučuje da nose svu planinarsku opremu, posebice zaštitu od kiše, jer je taj kraj poznat po čestim promjenama vremena. Kako su cisterne s vodom svakom dostupne, dobro je imati sredstvo za pročišćavanje vode, a voda se može i prokuhati. Treba reći da tijekom ovih 20 godina nije nikad bilo problema s vodom niti njenom kakvoćom.

Obilazak KPP-a zimi je vrlo naporan i zahtjevan te se preporučuje samo iskusnim i dobro pripremljenim planinarima.

I. OPĆIDIO

PRIRODNE ZNAČAJKE

Zemljopisno-geološki prikaz

Plava sirištara (*gentiana asclepiadea*)

Runolist (*Leontopodium alpinum*)

Velika Kapela zahvaća područje koje je omeđeno sa sjeverozapadne strane magistralnom cestom Zagreb — Rijeka, a s južne strane cestom Josipdol — Brinje — Vratnik — Senj. S istočne strane sklop prelazi u niz kraških polja (Ogulinsko, Oštarijsko, Plaško), dok se na zapadu obronci Kapele spuštaju prema moru. Unutar tih granica mogu se naznačiti tri usporedna gorska lanca koja zajedno čine sklop Velike Kapele. Istočni lanac počinje na sjeveru s Bjelolasicom (1533 m), kao najvišim vrhom čitavog sklopa, i proteže se preko Debelog vrha (1050 m) i Crnog vrha (1102 m) do prijevoja Vrata (888 m), preko kojeg prolazi spomenuta cesta Josipdol — Senj. Južno od tog prijevoja nastavlja se sklop Male Kapele. Srednji greben, zapadno od spomenutog, počinje kod Mrkoplja Čelimbašom (1089 m) te se nastavlja s Velikom i Malom Crnom kosom (1223 i 1163 m) na Samarske (1302 m) i Bijele (1335 m) stijene. Iza njih se lanac produžuje na Veliku Javornicu (1375 m), najvišu točku ovog niza, a zatim se nastavlja u smjeru Bijele grede (1103 m) i Bitoraja (1107 m), južno od Drežnice. Treći, najzapadniji lanac počinje s Burnim Bitorajem (1385 m) iznad Ličkog polja, obuhvaća Viševicu (1428 m), najvišu točku niza, te se produžuje preko Smolnika (1279 m) na Ričičko bilo (1286 m), sve do dugog grebena Kolovratskih stijena (1091 m), a završava

s Alinim bilom (1120 m) i Crnim vrhom (1133 m). Osnovni je smjer pružanja čitavog sklopa dinarski, tj. sjeverozapad — jugoistok, ali unutar područja postoje i znatna odstupanja od tog smjera. Prosječne visine vrhova variraju između 1000 i 1500 m, a unutar njih smještene su brojne planinske doline, krške uvale i manja polja (Jasenačko polje, Duliba, Matić poljana, Kolovratsko polje itd.). Podloga tih planina izgrađena je iz mezozojskih vapnenaca i dolomita, koji su uvjetovali specifičan reljef u obliku krša. Posebice je to istaknuto u Bijelim, Samarskim i Kolovratskim stijenama, koje se sastoje od uslojenih vapnenaca i gromadastih vapnenih breča, a što je uzrokom nastanka njihove posebne morfologije. Bijele, Samarske i Kolovratske stijene i danas su prilično nepristupačne i teško prohodne zbog izvanredno razvijenog krša, s bizarnim oblicima stijena, oštrim vrhovima i liticama visokim i do 50 m, tornjevima, žljebovima oštrim i tankim kao papir, uskim prolazima, provalijama i ponorima u kojima se cijele godine zadržava snijeg. Neprohodnost povećava i bujna vegetacija, koja u unutrašnjem dijelu stijena nije dirnuta ljudskom rukom.

Škriplini na KPP-u (*Polyporus squamosus*)

Staro sklonište na Bijelim stijenama (izgorjelo 1975. god.)

Biljni i životinjski svijet

Područje Velike Kapele, kao i cijelog Gorskog kotara, floristički pripada ilirskoj regiji — pojasu gorskih i pretplaninskih bjelogoričnih i crnogoričnih šuma, uz pojas klekovine, jače izražen na Bjelolasici, a tek neznatno na Bijelim stijenama. Od šumskih zajednica, tu se nalaze: šuma bukve i jele, pretplaninska šuma bukve, pretplaninska šuma smreke i osobito interesantna zajednica gorskog javora, bukve i jele. Na Bijelim i Samarskim stijenama sačuvane su mnoge biljne rijetkosti koje se ne bi očekivale na tako niskim planinama. To su runolist (*Leontopodium alpinum*, var. *crasense*), dragušac (*Senecio doronicum*), divokozjak (*Doronicum austriacum*), kamenika (*Saxifraga aizoon*), srčanik (*Gentiana symphyandra*), kranjski ljiljan (*Lilium carnolicum*), šumarica sasa (*Anemone alpina*), alpski kotrljan (*Eryngium alpinum*), jedič (*Aconitum variegatum i vulparia*) i alpski ribiz (*Ribes alpinum*). Na Kolovratskim stijenama izražen je već utjecaj mora, pa mnoge od navedenih vrsta tu ne rastu, ali se zato pojavljuju nove, npr. presličica (*Muscari botryoides*). Silazeći prema

Visoke jele, otporna borovica i zakrčljala bukva sprečavaju prolaz kroz labirinte stijena, pa je zbog svega toga 1985. god. užepodručje Bijelih i Samarskih stijena proglašeno strogim prirodnim rezervatom.

Klima

Područje Velike Kapele ima sve značajke planinske klime sjeverne jadranske regije. Naročito su istaknute dvije osobitosti — duge i hladne zime s mnogo snijega, te mnogo padalina cijele godine, a najviše u jesen i proljeće. Značajne su i dnevne amplitude temperature, osobito ljeti. Za područje Bijelih, Samarskih i Kolovratskih stijena značajne su i mikroklimatske razlike koje potječu od osunčanosti pojedinih mjesta, što posredno određuje i biljni pokrov stijena. Za cijelo područje poznate su i iznenadne promjene vremenskih prilika, što je posljedica blizine mora.

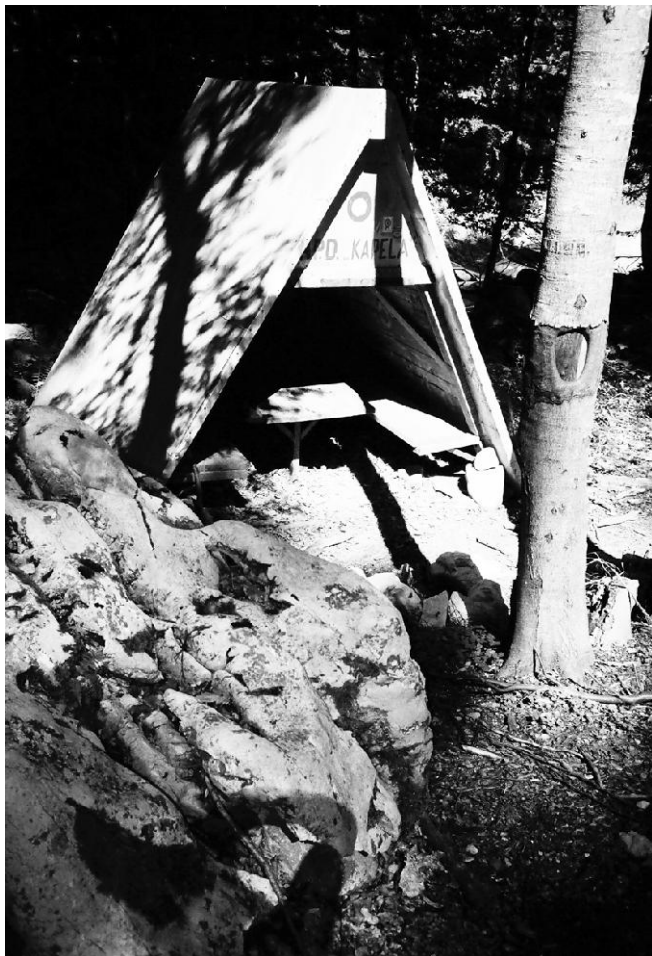
Iako cijelo područje Velike Kapele dobiva znatne količine oborina, postoji samo nekoliko stalnih tokova, odnosno potoka, koji poniru (Jasenački potok, Crni potok itd.). To se događa zbog propusnosti toga tla, kroz koje se voda gubi pukotinama u podzemlje. Poznato je, na primjer, da se Jasenački potok, koji ponire u jugoistočnom dijelu Jasenačkog polja, ponovno pojavljuje u Krakuru.

KT-02 Bjelolasica 1533 m

moru vegetacija se postupno mijenja u tipično mediteransko primorsku. Tu nas dočekuje kadulja (*Salvia*), primorski vriješak (*Saturea montana*), klen (*Acer campestre*), primorski bor (*Pinus pinaster*) i mnoge druge.

Životinjski svijet zastupljen je brojnim vrstama koje se nalaze i drugdje u Gorskom kotaru. Od zvijeri se susreće medvjed, i to po šumama oko Bjelolasice, Bijelih, Samarskih i Kolovratskih stijena, a nerijetko se može sresti na dijelu KPP-a iznad Viništa. Povremeno se na tom području pojavljuju vukovi, a lisica, tvor, kuna i divlja mačka stalni su stanovnici šume. Šume oko Velike Javornice i Ričičkog bila nastanjuju jeleni, a u cijelom području žive srne, jazavci, zečevi, vjeverice i puhovi. Ptičji je svijet zastupljen značajnim rijetkim vrstama kao što su alpski kos grlaš (*Marula alpestris*), alpska čavka (*Pyrrhocerax alpinus*) i alpska stjenjakuša (*Tichodroma muraria*).

Sklonište - zaklon prije uspona na Bijele stijene

II. OPIS PUTA

VOJNI TUK (KT-1) — BJELOLASICA (KT-2), 3 h

Pristup

Vlakom ili autobusom do Delnica, a odatle lokalnim autobusom do Mrkoplja. Iz središta mjesta prema smjerokazu Vojni Tuk ići asfaltnom cestom do ugostiteljskog objekta, nekadašnjeg planinarskog doma (3 km). Do doma je moguće, naravno, i osobnim vozilom.

Vojni Tuk

Mjesto Vojni Tuk smješteno je pri kraju doline ispod planine Maj (1269 m), na 875 m/nm. Planinarski dom koji je dan u zakup temeljito je obnovljen i uređen. U njemu je moguće noćiti i dobiti ostale ugostiteljske usluge. Poželjno je najaviti se prije dolaska radi osiguranja noćenja. Žig KT-1 nalazi se u domu.

Izleti iz doma

Maj (1 h)

Čelimbaša (1 h)

Begovo Razdolje (1,5 h)

Od doma krenuti udesno, na istok, asfaltnom cestom, približno 100 m, a zatim uzbrdo asfaltnom prečicom do ponovnog spoja s glavnom cestom. Malo zatim staza napušta cestu i prateći markacije poći ćemo udesno, na istok, uzbrdo preko livade, te u nastavku stazom uz rub šume do ceste na početku Matić poljane.

Matić poljana

Izuzetno lijepa poljana na oko 1030 m/nm. Na sjevernoj strani poljane nalazi se spomenik kojim se obilježila tragična smrt više pripadnika partizanske jedinice koja se po velikoj mećavi i niskoj temperaturi probijala 1944. god. iz Drežnice prema Tuku. To je niz kamenih gromada usađenih u zemlju, koje time simboliziraju kolonu boraca.

Bijele stijene - detalj oblika